

TÜBİTAK - ARDEB
Aile Çağrı Programı
“1003-SBB-AILE-2016-1 Aile İçi Şiddet”
Çağrı Metni

1. Genel Çerçeve

“Aile içi şiddet” kavramı ve olgusu 1998 yılında çıkartılan 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ile birlikte ilk kez bir hukuki metinde yer almıştır. 2002 yılında Türk Medeni Kanunu ve 2005 yılında Türk Ceza Kanunu’nda yapılan değişikliklerin ardından 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun kapsamında kurulan Aile Mahkemeleri ve 2006 yılında çıkarılan Başbakanlık Genelgesi ile “aile içi şiddet”le mücadele bir devlet politikası haline gelmiş, şiddetin çok taraflı bir yaklaşımla önlenebileceği kabul edilmiştir. Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) 5 Mayıs 2011’de İstanbul’da imzalanmıştır. Bu çerçevede 2012 yılında, 4320 sayılı Kanun kapsamında uygulamada karşılaşılan eksiklikler ve İstanbul Sözleşmesi dikkate alınarak, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun hazırlanmıştır. Kanunun yürürlüğe girmesinin ardından diğer mevzuat düzenlemeleri yapılmış, mevcut kurumsal hizmetler güçlendirilmiş, yeni kurulan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri ile koruyucu ve önleyici hizmetler ile kurumlar arası işbirliği artırılmıştır. Ayrıca 10. Kalkınma Planı Öncelikli Dönüşüm Programlarında yer alan Ailenin Dinamik Nüfus Yapısının Korunması Programında; “*Aile içi şiddet ve istismarın önlenmesi, kötü alışkanlıkların ve bağımlılıkların azaltılmasına yönelik hizmetlerin geliştirilmesi*” ifadesi ile bu konuya verilen önem belirtilmiştir.

Aile içi şiddetin boyutlarından biri olan “kadına yönelik şiddet” ile ilgili güvenilir veriler konusundaki eksikliği gidermek amacıyla ilki 2008 yılında gerçekleştirilen ve sonuçları TÜİK “Resmi İstatistik Programı” kapsamında resmi veri olarak değerlendirilen “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması”nın ikincisi 2014 yılında tamamlanmıştır. Ancak aile içi şiddet olgusunun tam olarak anlaşılması ve aileyi oluşturan diğer tüm bireylere yönelik şiddetin sebepleri ve boyutları ile sonuçlarına yönelik geniş kapsamlı araştırmalar sınırlı kalmıştır. Bu amaçla; “Aile İçi Şiddet” başlıklı bir çağrı programının oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Aile içi şiddetin önlenmesinin bir devlet politikası olarak kabul edilmesi ile birlikte mevzuat çalışmalarına, politika uygulamalarına, eğitim faaliyetlerine, kurumsal hizmetlere ve toplumsal alanda yaşanan sorunların tespitine ve çözümüne yönelik çalışmalara hız verilmiştir. Bu çerçevede disiplinler arası/çok disiplinli ve geniş kapsamlı araştırmalara dayalı verilerin elde edilmesi ve kanıta dayalı politikaların oluşturulması amacıyla söz konusu çağrı programının kapsamı aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- Aile içi şiddetin türlerinin ve şiddete etki eden faktörlerin (kültürel, sosyal, ekonomik ve psikolojik) incelenerek aile içi şiddetin önlenmesi/azaltılmasına yönelik politika önerilerinin geliştirilmesi
- Aile içi şiddet ve aile içi şiddetin aile bireylerinin yaşamlarına yansımalarının

incelenerek, bireylerin sosyal uyumlarının sağlanmasına katkı sunacak politika önerilerinin geliştirilmesi

- Toplumsal cinsiyet rolü algısının ve aile içi şiddete etkilerinin araştırılarak aile içi şiddetin önlenmesi/azaltılmasına yönelik politika önerilerinin geliştirilmesi
- Kadın cinayetlerinin kültürel, sosyal, ekonomik, psikolojik ve hukuki boyutlarıyla incelenerek önleyici politika önerilerinin geliştirilmesi
- Aile içinde çocuğa yönelik şiddet, ihmal ve istismarın kültürel, sosyal, ekonomik ve psikolojik boyutlarıyla incelenerek önleyici politika önerilerinin geliştirilmesi
- Ülkemizde yürütülen aile içi şiddeti önlemeye/azaltmaya yönelik politikaların ve uygulamaların etki analizlerinin gerçekleştirilerek yeni önerilerin geliştirilmesi

2. Amaç ve Hedefler

Çağrı programı, Türkiye'de aile içi şiddetin nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılarak, aile içi şiddetin önlenmesine/azaltılmasına yönelik politika önerilerinin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Çağrı kapsamında sunulacak proje önerilerinin odaklanması gereken hususlar, ulaşılmaya beklenen amaç ve hedefler çağrı kapsamına giren her bir konu için ayrı ayrı aşağıda belirtilmiştir:

- a) Aile içi şiddetin türlerinin ve şiddete etki eden faktörlerin (kültürel, sosyal, ekonomik ve psikolojik) incelenerek aile içi şiddetin önlenmesi/azaltılmasına yönelik politika önerilerinin geliştirilmesi:** Önerilecek projelerin yukarıda belirtilen faktörlerin (kültürel, sosyal, ekonomik ve psikolojik) tümünü içermesi ve bunları bütünsel bir yaklaşımla ele alması gerekmektedir. Aile içi şiddet konusu ele alınırken tüm aile bireyleri (eş, anne, baba, çocuk, büyükbaba, büyükanne vb.) kapsama dâhil edilmelidir. Söz konusu çalışmalar ile uygulanabilirliği ve etkililiği ortaya konmuş politika önerilerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Yapılacak çalışmaların disiplinler arası/çok disiplinli bir yaklaşımla zenginleştirilmesi beklenmektedir. Bu kapsamda önerilecek projeler, ailede şiddet olup olmadığına bakılmaksızın ülke genelini temsil edecek şekilde ulusal ölçekte planlanmalıdır.
- b) Aile içi şiddet ve aile içi şiddetin aile bireylerinin yaşamlarına yansımalarının incelenerek, bireylerin sosyal uyumlarının sağlanmasına katkı sunacak politika önerilerinin geliştirilmesi:** Bu kapsamda önerilecek projeler ulusal ölçekte planlanmalı ve sadece şiddetin görüldüğü aileler kapsama dâhil edilmelidir. Şiddetin mağduru, faili ve şahidi çalışma kapsamında birlikte ele alınmalıdır.
- c) Toplumsal cinsiyet rolü algısının ve aile içi şiddete etkilerinin araştırılarak aile içi şiddetin önlenmesi/azaltılmasına yönelik politika önerilerinin geliştirilmesi:** Bu kapsamda önerilecek projelerin ulusal ölçekte, şiddet olan ve şiddet olmayan tüm ailelerde planlanması ve projelerde toplumsal cinsiyet rolü algısının şiddetle ilişkisinin ele alınması gerekmektedir. Şiddete ilişkin tutum, davranış ve değerlerin incelenerek aile içi şiddetin önlenmesine/azaltılmasına yönelik öneriler geliştirilmelidir.
- d) Kadın cinayetlerinin kültürel, sosyal, ekonomik, psikolojik ve hukuki boyutlarıyla incelenerek önleyici politika önerilerinin geliştirilmesi:** Bu konuda önerilecek projelerde, vaka dosyalarının kapsamlı biçimde, çocuklara ve ailenin diğer

bireylerine etkileri dâhil edilerek incelenebilmesi amacıyla Adalet Bakanlığı ile işbirliği yapılması gerekmektedir. İlgili diğer kurumlarla da işbirliği yapılabilir. Bu bağlamda dosya incelemesinin yanı sıra maktul ve failin yakınlarıyla yapılacak görüşmelere yer verilerek önleyici politikalara yönelik önerilerin geliştirilmesi beklenmektedir.

e) Aile içinde çocuğa yönelik şiddet, ihmal ve istismarın kültürel, sosyal, ekonomik ve psikolojik boyutlarıyla incelenerek önleyici politika önerilerinin geliştirilmesi: Bu kapsamda önerilecek projelerde çocuğa yönelik şiddet, ihmal ve istismar konuları ele alınmalı ve projelerin ülke genelini temsil edecek şekilde ulusal ölçekte planlanması gerekmektedir.

f) Ülkemizde yürütülen aile içi şiddeti önlemeye/azaltmaya yönelik politikaların ve uygulamaların etki analizlerinin gerçekleştirilerek yeni önerilerin geliştirilmesi: Bu kapsamda önerilecek projelerde mevcut politikaların ve uygulamaların etkililiği ölçülerek değerlendirilmeli ve bu değerlendirmeler ışığında yeni öneriler geliştirilmelidir. Proje önerilerinin ülke genelini temsil edecek şekilde ulusal ölçekte planlanması ve boylamsal (tekrar ölçümlü) bir desenle sunulması gerekmektedir. Yapılacak çalışmalarda ilgili kamu kurum ve kuruluşları işbirliği yapılması beklenmektedir.

3. İlgili Destek Programı

Bu çağrı çerçevesinde önerilecek projelere “1003-Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı” kapsamında destek verilecektir.

4. Çağrıya Özel Hususlar

- Bu çağrı kapsamında önerilecek projelere ilişkin özel hususlar **Amaç ve Hedefler** bölümünde çağrı kapsamına giren her bir konu için ayrı başlıklar halinde ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Sunulacak proje önerilerinin bu özel hususlara riayet edilerek şekillendirilmesi gerekmektedir. Birinci aşama değerlendirmesi sonucunda bu özel hususları içermediği tespit edilen proje önerileri, çağrı amaç ve hedeflerine uygun olmaması nedeniyle elenecek olup ikinci aşamaya geçemeyecektir.
- İlgili mevzuat gereği, Ar-Ge projesi niteliği taşımayan (salt veri toplamaya/durum tespitine yönelik çalışmalar, kurumların rutin olarak yürüttükleri çalışmalar, daha önce gerçekleştirilmiş olan bir çalışmanın sadece kapsamının genişletilerek tekrarlanması niteliğindeki çalışmalar, altyapı oluşturmaya yönelik çalışmalar vb.) proje önerileri birinci aşamada elenecek olup ikinci aşamaya geçemeyecektir.
- Proje önerileri küçük, orta veya büyük ölçekli projeler olarak hazırlanabilir. Çağrı kapsamına giren konulardan ulusal ölçekte planlanması gereken projelerin, hedeflenen nihai amaca ulaşabilmesi için orta veya büyük ölçekli olması önerilmektedir.
- Orta ve büyük ölçekli projeler farklı kurum/kuruluşlarda yürütülen ve birden fazla kurumun yer aldığı alt projelerden oluşabilir (bir proje en fazla 1 ana ve 3 alt projeden oluşabilir). Özellikle projenin yürütüleceği kurum/kuruluşun dışında başka kurum/kuruluşların katılımını gerektiren ve/veya disiplinler arası/çok disiplinli projeler bu nitelikte olabilir.
- İkinci aşama başvurularında sunulması gerekli olan [Yasal/Özel İzin Belgesi](#) ile [Etik Kurul Onay Belgesinin](#) alınmasında yaşanabilecek aksaklıklar göz önünde bulundurularak, söz konusu belgelerin temin sürecinin ilgili tüm kurum ve kuruluşlarla irtibata geçilerek

ivedilikle başlatılması önerilmektedir.

- Proje bütçe kalemleri arasında dengeli bir dağılım olması beklenmektedir.

5. Çağrı Takvimi

Aşama	Çevrimiçi Başvuru Sistemi Kapanış Tarihi	Elektronik Başvuru Çıktısının Gönderilmesi İçin Son Tarih*
Birinci Aşama	01/04/2016 17:30	08/04/2016 17:30
İkinci Aşama	17/06/2016 17:30	01/07/2016 17:30

* Elektronik başvuru çıktısının ıslak imzalı nüshasının belirtilen tarih ve saate kadar Kurumumuza ulaştırılması gerekmektedir.

6. Ek Belgelere Referanslar

- 1003 Destek Programı Web Sayfası
- 1003 Destek Programı Bilgi Notu
- 1003 Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı Usul ve Esasları
- 1003 Proje Önerisi Değerlendirme Formu
- Yasal/Özel İzin Belgesi Bilgi Notu
- Etik Kurul Onay Belgesi Bilgi Notu

7. İrtibat Bilgileri

Esra Karakılıç

Tel	0312 4685300-1279
E-Posta	esra.iyigun@tubitak.gov.tr